

Iz Ljubljane. V poslednji seji je odbor kmetijske družbe sklenil, naj se — česar smo že lani in predlanskem želeli, pa zavoljo slabe letine ni bilo mogoče — letos v Ljubljani za kranjsko deželo napravi razstava (izložba) sadja, grojzdja, sočivja in mnogih drugih vrtnarskih in poljskih pridelkov. Razstava bo na vrtu kmetijske družbe po sv. Mihelu — prve dni oktobra mesca. Poseben razglas bo vse na drobno naznanil.

— Milostni nadvojvoda Franc Karl je pogorelcem v Selcah daroval 200 gold.

— Silna nevihta, ki je od 8. ure zvečer v saboto noter do 8. ure zjutraj v nedeljo trpela, je v Gruberjevem kanalu, ktereга ravno popravljajo, veliko škode naredila; cesta za gradom pod „malim rožnikom“ se je vdrla, da zdaj ne more voz memo; na nekterih mestih je nevihta zasula z zemljo in peskom graben vnovič, razrušil se je kos škarpe itd. Mi sicer nismo zvedenci o teh delih in tedaj ne moremo soditi: ali je nevihta tolika bila, da bi ji ne bila mogla zoperstati nobena stavba, ali pa, da je ta škoda le ojstra kritika morebiti premalo prevdarjenega dela; to pa moremo reči, da je dosti bolje, da se je to zdaj zgodilo kakor da bi se bilo pripetilo čez leto in dan. Škoda zlasti na cesti kaže, da je tu, kamor silna teža ljubljanskega grada pritiska, korenite (radikalne) poprave po dostojnih pilotah in visocih škarpah potreba, sicer drčne enkrat še „mali rožnik“ v graben. Pokazala nam je pa ploha tudi, ako se bregovi grabna ne vdela jo bolje, bo graben zopet kmali s peskom zasut in škoda za vës dnar, ki se potrosi. Še eno pa imamo pri srcu, ki smo jo že zdavnej mislili povedati, in ta je, da ne na desnem ne na levem bregu ni skor nobenih potov doli do vode v graben. Če nastane ogenj, da bi se vode potrebovalo, se ne more blizo, — če po nesreči pade kak otrok ali kaka živina v vodo, ne more nobeden blizo. Na vse to bi bilo vendar treba misliti pri takem novem delu, ki se ne ponavlja vsacih 10 let!

— Za 605 psov se je dosihmal odrajal davek. To je malo, ker gotovo je nad 1000 psov v mestu. Ker pri debati deželnega zbora o pasjem davku ni bilo nobenega govora, da je kak pes izvzet davka in ker tudi postava ne dela menda nobene izjeme, ne moremo verjeti, kar je „Tagesp.“ povedala te dni, da gospodje oficirji in uradniki vojaški ne plačujejo davka in da jim je mestna gosposka 100 mark poslala proti temu, da se le za samo marko plača 15 krajc.

— Ravnokar smo iz Maribora prejeli telegram, v katerem nam sl. čitavnica mariborska naznanja, da je vodstvo železnice znižalo za polovico vožnino tistim, ki se peljejo k Ciril-Methodovi slovesnosti 3. dne avgusta v Maribor in se izkažejo z listom, ktereга je vodstvo čitavnice podpisalo in s pečatom svojim zaznamovalo. Naj se tedaj vsak, ki se misli udeležiti velike slovesnosti v Mariboru, zavoljo tega obrne ob pravem času do sl. čitavnice mariborske, ktera tudi s pridobljeno to polajšavo lepo kaže, kako marljivo si prizadeva, število gostov tudi iz daljnih krajev pomnožiti.

— Gosp. katehetom naznanjamo, da je, kakor slišimo, gosp. Lézarjeva „Liturgika“ potrjena za šolsko rabo; menda se bo vendar kmali jela tiskati, da pride o pravem času na svetlo. Kadar kaj več o tem zvemo, ne bomo odlašali naznanila, da se bodo vedili gospodje kateheti v tem ravnati.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz državnega zbora imamo danes marsikaj povedati. V zbornici gosposki so se posvetovali o postavi zastran domovinskih pravic (domovja). Ta postava sega globoko v občinsko (srenjsko) postavo, in res

živa potreba je, da vsak človek, naj je premožen ali berač, določno vé, kje je njegovo domovje. Iz 49 razdelkov obstoječo postavo je zbornica v 2 sejah dognala, ker ministerskega predloga ni skor nič pre naredila. Zdaj pride ta postava tudi v zbornico poslancev v pretres. — V zbornici poslancev se je zgodila čudna reč. Vlada ji je podala v posvet postavo, ktera naj odloči, kako naj bi se na kratki poti v državnem zboru reševale obširne postave. Jedro te osnove je bilo, da naj se obširne postave ne prevdarjajo v velikem zboru, kjer more vsak govoriti na dolgo in široko, ampak izroči naj se ta reč le posebnim odborom. Zbornica je za naprejšni prevdarek te postave izvolila poseben odsek, ta se trudi in dožene svojo osnovo; osnova je prišla v občnem zboru v posvetovanje; govorniki se oglašajo; nekteri govore za osnovo odsekovo, drugi za ministersko; stvar se dožene do konca; v prvem in drugem branji se sprejme tako predelana postava, v tretjem pa — od konca do kraja zavrže. Če je le en glas vseh pravih ustavoljubov, da je prav, da ni obveljala ta postava, ktera bi bila le nekterim odbornikom v roke dala, kar bi bila vzela celemu zboru, je vendar škoda za predragi čas, da to, kar je zbornica po večdnevem besedovanji sklenila, ni sklenila brž prvi dan, ko je Mühlfeld nasvetoval, naj se odstavi vladni predlog. — V seji 17. t. m. je minister dnarstva predložil prevdarek državnih dohodkov in stroškov za prihodnje leto 1864 ali prav za prav od novembra letošnjega leta do konca prihodnjega leta, tedaj za 14 mesecev. Iz tega predloga se vidi, da navadni (redni) stroški so prevdarjeni na 512 milijonov in 500.716 gold., navadni dohodki pa na 521 milijonov in 677.096 gold., po tem takem bi navadni dohodki presegli navadne stroške za dobrih 9 milijonov gold. Al drugače je z nenavadnimi (izrednimi) stroški, kteri so prerajtani na 102 milijona in 112.701 gold., tedaj bo čez unih 9 milijonov konec leta v vsem še primanjkovalo 92 milijonov in 936.321 gold. Da bi se dobilo, kar primanjkuje, pravi minister, morajo ostati po postavi od 19. decembra 1862 vpeljani povišani zemljišni, hišni in drugi direktni davki, davek od cukra, tarifa za štempelj, pristojbina itd. — v vsem skupaj za 43,281.275 goldinarjev. Gosp. minister pa namerava tudi nove davke, pravijo, glavnino (glavni davek) po 1 gld., po 50 in po 25 kr., nagizdni davek (Luxussteuer), to je, davek za reči, ki niso človeku ravno potrebne, ampak le bolj segajo v potrate ali gizdavost; — znesek teh davkov je prerajtan na 16 milijonov in 115.200 gld. Kar čez vse to utegne še primanjkovati, to je, 33 milijonov in 539.864 gold. se bode v zajem (na posodo) vzelo. Odbor je bil izvoljen, ki ima prevdariti ministrov predlog, ki zopet izročuje ožjemu državnemu zboru, kar prav za prav sega le v oblast vesolnega zbora. Še več odborov za prevdarek drugih predlogov je bilo 19. t. m. izvoljenih. — V Jožefovi terdnjavi zaprti poljski vojskovodja Langievich je poslal prošnjo državnemu zboru, naj se za-nj potegne pri ministerstvu, da ga izpusti iz zapora in mu dovoli pot v Švajco. — Poljak grof Potocki je vprašal ministerstvo zastran dogodb v Krakovem in zakaj se je zakrnil telegram do državnega poslanca dr. Zyblikiewicza? Radovedno se pričakuje, kaj bo odgovorilo ministerstvo. — Gosp. dr. Toman, dr. Pražak in še drugi državni poslanci so dobili odpust za dalje časa. — Konec maja je bilo za 10 milijonov in 983.641 gld. papirnatih desetic med ljudmi. — Dosihmal je še celó malo tega potrjeno, kar so sklenili deželni zbori. — Prvi zvezek časnika „Ost und West“ je ravnokar prišel na svetlo. — V velikem zboru županije virovitičke je bilo sklenjeno, naj se sporočilo izroči vsem škofijam in žu-

panijam hrvaško-slavonskim, da se prosi za vpeljavo slovanskega jezika namesti latinskega v službah božjih. — Deželni zbor erdeljski v Sibinji se je začel 16. t. m. Dopis Njih Veličanstva cesarja se je zboru bral v vseh treh deželnih jezikih. Pomenljivo je to pismo, v katerem cesar odkritosrčno govori, da se bo Erdelii dal nov, sedanjem razmeram primeren diplom. 11 kraljevih predlogov je zboru v tem pismu v posvèt izročeni in sicer v ravno tisti vrsti, kakor prvokrat; prvi predlog govori o ravnopravnosti verski, drugi o ravnopravnosti vseh treh deželnih jezikov v uradnih in javnem življenji (to zopet nam očitno kaže, da cesar za trdno hoče ravnopravnost vsem svojim narodom podeliti, — da tedaj tudi mi Slovenci pridemo še do djanske ravnopravnosti), tretji o sestavi deželnega zbora, četrti o pošiljanji poslancev v državni zbor dunajski itd. Madjarskih poslancev ni bilo v zboru. — Novoizvoljeni mestni župan praški je potrjen. — Gotovo nikjer se ni cerkvena slovesnost sv. Cirila in Metoda tako slovesno praznovala, kakor 5. dne t. m. v Rimu. „Giornale di Roma“, ki ga je vredništvo „Novic“ iz Rima dobilo, popisuje veličastno to slovesnost v cerkvi sv. Jeronima, ktera je bila celó od zunaj tako krasno razsvitljena, da se je vse čudilo. Tri dni je trpelo obhajilo cerkveno, o katerem so celó sv. oče papež delili odpustke. Kardinale in škofje so poveličevali veliki praznik Slovanov, kterege se je udeležil celó avstrijski poročnik baron Bach. Velika maša se je služila po slovensko-grškem obredu; najslavniši umetniki in profesorji so godli pri maši; pélo se je po slovansko po napevih, ki so jih zložili slavni Palestri, List in drugi, papeževi parobrodi so streljali, papeževa vojaška muzika je godla itd., — da ob kratkem rečemo: Slovani so tudi v Rimu praznovali svoj veliki dan! — Najimenejša politična novica je danes odgovor ruske vlade pismom angležke, francozke in avstrijske vlade. Čeravno ni še rusko pismo od besede do besede znano, je vendar to gotovo, da ruska vlada v prijaznih besedah razlaga, da ravno poglavitnih dvéh reči neče in ne more spolniti, in te dve reči ste ravno tiste, katerih avstrijska vlada ni silila, kakor angležka in francozka, ampak le z rahlo besedo previdnosti ruski prepustila. Ena teh zadev je, da ruska vlada pravi, da ne more vojske ustaviti, če bi tudi hotla, ker narod ruski bi tega ne trpel, — druga zadeva je, da ruska vlada pravi, da za poravnanje poljskih homatij ni treba posebnega zbora, ampak le navadnega diplomatičnega razgovora. Kako bojo dosihmal zedinjene vlade ta odgovor rusovski sprejele, se še nič ne vé; da pa se rusovska vlada pripravlja na vsakoršni odgovor, kaže se v tem, kar je telegraf naznanil iz Petrograda, da je ruski car razpisal po celi Rusii veliko rekrutbo, in sicer tako, da izmed 1000 duš se vzame 10 vojakov; o vseh Svetih bo imela tedaj ruska vlada pol milijona novincev na nogah. — Če si hočejo Francozi ameriškansko ljudstvo podvreči, si morajo, ko so Meksiko v pest dobili, na vso moč prizadevati, da bodo deželo s prijaznostjo vladavati začeli, jim dostojno ustavo osnoviti, sicer ne bodo varni, da jim pred ali pozneje ustajniki kaže ne bi vpihali, in zoper nje novega punta ne začeli. Meksikanci so, kakor je vsakemu znano, vroče krvi, in če jim ne bo francozko vladarstvo po volji, znajo zopet na noge stopiti, in Francoze od vseh strani dražiti; in sčasom se jim zná taka goditi kakor Rusom na Poljskem. V ti reči bodo po mislih naših diplomatikarji skoraj več opravili kakor golo francozko orožje. Kakor se iz Pariza od 12. t. m. piše, je bilo, ko so Francozi Meksiko premagali in posedli, mesto slovesno

razsvitljeno, toda ljudstvo ni bilo tega razsvitljenja kaj veselo; še celó kraljeva palača je temna ostala, iz tega se lahko vidi, da niso Meksikanci s pridšimi gosti posebno zadovoljni. — Maršal Forey bo Meksiko zapustil in komando generalu Bazaine izročil, kateri pa ne bo imel posebne politične oblasti, saj take ne, kakor njegov prednik; namesti njega bo pa menda ces. civilni komisar Delisle politične pravila prevzel, za koliko časa, se ne vé. — V Pariz se pričakuje nekoliko meksikanskih poslancev, ki se pridejo Napoleonu zahvaliti, da so grozne stiske in bojevanja rešeni. Vojvoda Hamilton je raz konja padel in zlo nevarno rano na glavi dobil.

Iz sv. Višarij. (Razglas.) Prihodnjo nedeljo, to je, 26. t. m. se bode pri ljubeznjivi materi Marii Devici na sv. Višarjih lepa slovesnost obhajala, ter se bodo blagoslovile nove orgle, narejene od slovenskega mojstra Jože Grafenaver-ja iz Brd v Ziljski dolini. Kjer pa so se največ z milimi darovi iz slovenskih rok napraviti dale, se čutimo dolžni vsem Slovencom to slovesnost oznaniti in jih prijazno k nji vabiti.

Duhovni na sv. Višarjih.

Listnica vredništva. Gosp. Nabergoju v Proseku: Vaš mili pozdrav smo radostni sprejeli in ga tudi izročili gosp. dr. Tomanu in vsem udom čitavnice ljubljanske. — Gosp. V. S. v Gorici: Dokler ne vemo, kaj je obsegal gosp. J. Pretnerjev govor, ne morejo „Novice“ pisati o njem. — Gosp. E. Kolisku v Ptujem: Ker nimamo „Gratz. Zeitg.“, prosimo Vas, da nam pošljete oni list.

Žitna cena

v Ljubljani 20. julija 1863.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 30. — banaške 5 fl. 93. — turšice 2 fl. 90. — soršice 3 fl. 80. — rež 2 fl. 97. — ječmena 2 fl. 15. — prosa 2 fl. 40. — ajde 2 fl. 20. — oves 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji

21. julija 1863.

v novem denarji.

Deržavni zajemi ali posojila. Druge obligacije z lotrijami.

5% obligacija od leta 1859	Kreditni lozi po g. 100. g. 134.00
v novem dnar. po 100 g. g. 73.00	4 1/2 % Teržaški lozi po 100 „ 115.00
5% nar posojilo od l. 1854 „ 96.50	5% Donavsko-parabrod-
5% metalike „ 76.80	ski po g. 100 „ 92.75
4 1/2 % „ „ 69.60	Knez Esterhazy po g. 40 „ 93.75
4% „ „ 61.25	Knez Salmovi po g. 40 „ 36.00
3% „ „ 46.50	Knez Palfyovi po g. 40 „ 37.00
2 1/2 % „ „ 38.50	Knez Claryovi po g. 40 „ 34.50
1% „ „ —	Knez St. Genoisovi po g. 40 „ 36.50

Obligacije zemlišn. odkupa.

(po 100 gold.)	Knez Windischgrätz po g. 20 „ 21.25
5% doljno - avstrijske g. 87.75	Grof Waldsteinovi po g. 20 „ 21.00
5% ogerske „ 76.75	Grof Keglevičevi po g. 10 „ 15.00
5% horvaške in slovanske „ 75.75	Budimski . . . po g. 40 „ 34.00

Denarji.

5% krajnske, štajarske, koroške, istrijanske „ 87.50	Cesarske krone . . . g. 15.32
Deržavni zajemi z lotrijami.	Cesarski cekini . . . „ 5.31
Zajem od leta 1860 . . . „ 101.50	Napoleondori 20 (frankov) „ 8.91
„ „ „ 1860 petink. „ 101.60	Souvraindori . . . „ 11.15
„ „ „ 1839 . . . „ 159.50	Ruski imperiali . . . „ 9.13
„ „ „ 1839 petink. „ 157.00	Pruski Fridrikdori . . . „ 9.36
5% narodni od leta 1854 „ 96.50	Angležki souvaindori . . „ 11.15
Dohodkine obl. iz Komo „ 17.00	Louisdori (nemški) . . . „ —
	Srebro (ažijo) . . . „ 9.85

Loterijske srečke:

V Trstu 15. julija 1863: **44. 57. 40. 76. 14.**

Prihodnje srečkanje v Trstu bo 25. julija 1863.

V Gradcu } 18. julija 1860: **76. 83. 79. 1. 28.**
na Dunaji } **19. 47. 67. 15. 13.**

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji bo 29. julija 1863.